SVOBODA СВОБОДА
UKRAINIAN DAILY — УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК

Пам'ятаймо про Україну!

VOL. XCVIII. No. 18. JERSEY CITY and NEW YORK, TUESDAY, JANUARY 29, 1991 CENTS 25 ЦЕНТІВ ДЖЕРЗІ СИТІ і НЮ ЙОРК, ВІВТОРОК, 29-го СІЧНЯ 1991 Ч. 18. РІК XCVIII.

НРУ ПРОТЕСТУЄ ПРОТИ ВІДНОВЛЕННЯ ТОТАЛІТАРИЗМУ

Київ. — Як уже повідомлялося, тут в неділю, 20-го січня, відбувся багатолюдний мітинг, присвячений роковинам державности і соборности України. Учасники мітингу ухвалили резолюцію-звернення до трудових колективів України, в якому сказано:

„Дорогі співвітчизники!

Всі ми стали свідками політичного розбою, який чинить імперський уряд у Литві. Іржава, але добре діюча більшовицька кампанія із використанням самозваних „народних спасителів", **брутальної військової** сили і безпардонної брехні знову запущена в дію. Цей страхітливий механізм в будь-який момент може спрацювати і в нас. Сумнівів у цьому вже не залишається. З різних регіонів надходять вістки про створення невідомо ким так званих комітетів порятунку.

Та сама сила і та сама влада, яка довела нас до прірви, намагається знову застосувати військову силу — єдиний засіб, яким вона вміє вирішувати політичні проблеми. Чи не в такий спосіб комуністичні правителі розпочали підготовку до проведення всесоюзного референдуму про збереження єдиного неділимого СССР. Що, крім союзної командно-адміністративної системи, збираються рятувати непрошені комітети порятунку?

Всі ми, громадяни різних національностей і різних республік, вже можемо обходитися без наглядів із центру. Тому центр (а тепер ясно, що це і є та сама командно-адміністративна система) вирішив нав'язати себе республікам військовою силою.

Всі, хто не бажає повертатися до диктатури сталінського зразку, а нічого іншого нам не пропонують, всі, хто не хоче допустити жахів громадянської війни, яку розпалюють самозвані рятувальники, всі, хто бажає миру і достойного майбутнього для своїх дітей — трудівники заводів, інститутів та установ, закликаємо вас підтримати страйкову акції Москви, Ленінграду, Воркути, Кузбасу і Донбасу. Їхні основні вимоги такі:

* Вивід з Литви військ, які чинять каральні операції, припинення використання армії проти населення і законного уряду на території всіх суверенних республік;
* Відставка президента і його кабінету;
* Відміна указу президента про відновлення інституту політорганів в армії, КГБ, МВД і негайна департизація збройних сил, КГБ, МВД, держустанов;
* Націоналізація майна КПСС, награбованого в народу, щоб поставити її в однакові умови із усіма іншими партіями;
* Засудження діяльності керівництва КПРС по розпалюванню міжнаціональної ворожнечі і згортанню демократичних перетворень в країні;
* Включення до референдуму, планованого на 17 березня 1991 року, питання про ставлення до КПРС.

Закликаємо вас до проведення страйків і акцій підтримки страйкуючих.

Наше майбутнє і майбутнє наших дітей залежить від нас.

Проводьте на своїх робочих місцях мітинги та збори на підтримку висунених вимог. Надсилайте телеграми протесту на адресу президента Горбачова, утворюйте страйкові комітети. Тільки реальна можливість загального політичного страйку зможе зупинити наступ реакції".

СТВОРЕНО КООРДИНАЦІЙНИЙ КОМІТЕТ ДОПОМОГИ УКРАЇНІ

Елізабет Н. Дж. — Тут в суботу і неділю, 26-го і 27-го січня, в готелі Голідей Інн Джетпорт, відбулися Установчі збори Координаційного Комітету Допомоги Україні, які обрали 21-членну Раду Директорів і п'ятичленну Екзекутиву для координування крайової допомоги Україні в усіх ділянках.

У з'їзді взяли участь делегати із 26-ох осередків і 28-ох організацій, разом 88 упраавнених до голосування осіб, які в заключній фазі зборів обрали Раду Директорів в такому складі: Богдан Бураничинський, Володимир Баранецький, Роберт МекКоннелл, Василь Маркусь, Осип Зінкевич, Тарас Гунчак, Роман Воронка, Любомир Татух, Зенон Матківський, Уляна Мазуркевич, Богдан Футей, Богдан Ткачук, Микола Дейчаківський, Юрій Грабович, Володимир Сохан, Зенон Захаріясевич, Іван Олексин, Марта Шмігель, Наталія Пазуняк, Михайло Герець, Анатолій Лисий.

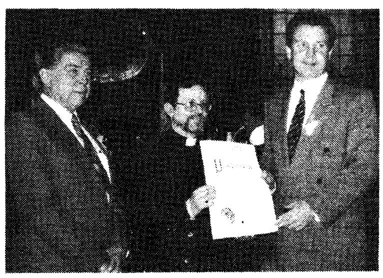
Екзекутиву обрано в такому складі: Б. Бурачинський — голова, Р. МекКоннелл — перший заступник голови, В.Маркусь — другий заступник голови, У. Мазуркевич — секретар, В. Баранецький — касир.

Контрольну комісію обрано в складі: Нестор Олесницький, Степан Ворох, Василь Сосяк, Володимир Король і Ігор Білинський.

У зборах взяв участь і промовляв до біля 150 учасників Михайло Горинь, перший заступник голови Народного Руху України і народний депутат Верховної Ради України.

Ширше звідомлення про хід зборів буде поміщене в наступних числах „Свободи".

Міська рада Джерзі Сити відзначила 22 Січня

Дж. МекКенн (справа): Д.Пуглісі (зліва) вручають проклямацію о. Р. Мірчукові.

Джерзі Сити, Н.Дж. (Х.В-Ф.) — У вівторок, 22-го січня, о год. 11:30 в будинку місцевої Міської ради зібралося кілька десяток мешканців цього міста, щоб у престижевій залі разом з посадником Джералдом МекКенном та його заступником Домініком Пуглісі відзначити річницю державности та соборности України.

Крім членів місцевої української громади на залі були присутні головний предсідник Українського Народного Союзу Уляна Дячук, головний секретар УНС Володимир Сохан, головний касир УНС Олександер Благітка, о. Роман Мірчук і Степан Смотрич, координатор поміж Міською радою та місцевою українською громадою.

На початку святкової програми Д. Пуглісі привітав

(Закінчення на стор. 3)

„Кров патріотів годує дерево свободи", — каже Сафаєр

Ню Йорк. — Постійний співробітник в ділянці авторських статтей і коментарів в газеті „Ню Йорк Таймс" Вілліям Сафаєр написав у числі з 24-го січня критичну статтю, знову ж таки про розбишацьку поведінку московської солдатні у двох прибалтійських республіках, Литві і Латвії, під заголовком „Інша війна".

Поведінку советських військ міністерства внутрішніх справ СССР, так званих чорноберетників, в Литві, Сафаєр назвав „кровавою неділею", яка повторилася цього тижня з дещо меншими людськими жертвами в окупованій Москвою Латвії. Як відомо, усі три прибалтійські країни Москва, на підставі договору Молотова і Ріббентропа, гітлерівського міністра закордонних справ, анексувала до СССР в 1940 році.

Чорноберетники, аж до самовідречення льояльні теперішньому советському диктаторові, генеральному секретареві ЦК КПСС і президентові з усіма можливими повновластями Міхаїлові Горбачову, повторили спектакль насильства і вбивства в Ризі, захопили на короткий час головну квартиру республіканської міліції, вбили п'ять осіб, в тому числі відомого вчилому СССР фільмовика, який нікого не зачіпав, а його виною було тільки те, що він держав в руках відеокамеру, яка могла зберегти диявольську поведінку чорносотенників. Пояснення? „Латвійці не здали всієї зброї". Визначною карою московських „гуманістів" за такий спротив, вбивства і поранення невинних людей.

В Москві диктатор навіть не спромігся на пресову конференцію з виясненням і відповіддю на питання кореспондентів, — пише Сафаєр, засуджуючи, очевидно, масакру і вбивство прибалтійців. М. Горбачов, як у випадку Литви, склав ляконічну заяву, що він нічого не знав про випадок і жодного наказу про вжиття сили не давав. Проливаючи крокодилячі сльози, він зарядив нібито проведення слідства. Советські партійні слідчі напевно прийдуть до такого самого висновку як в Литві: латвійці спровокували бійку і за це їх покарали, одних смертю, інших пораненням.

„Хто вони оці чорноберетники?, — запитує Сафаєр і відповідає: вони, як виглядає з їхньої поведінки, є преторіянською гвардією перестройки", бо три роки тому трапився був випадок, що вояки регулярної армії відмовлялись стріляти до цивільних неозброєних людей. Минулого тижня ціла танкова дивізія, яка стаціонувала в Білорусії, відмовилась, щоб її перекидали до Прибалтики; дві інші танкові дивізії в Латвії спротивились і не захотіли виконувати брудну роботу партійних вельмож, особливо після того, як Борис Єльцин закликав вояків відмовлятись стріляти гострими кулями до цивільного населення.

Тоді наступила зміна, — пише Сафаєр. М. Горбачов усунув з посту міністра внутрішніх справ Бакатіна, а на його місце найменував генерала КГБ Бориса Пуго, латиша з походження, ренегата і вбивцю в повному розумінні цього слова. В такий спосіб повернулись не тільки часи розбою, але ціла ера беріївського режиму. Чорноберетники без сумніву кримінальний елемент, який готовий вбивати за гроші і вигідне життя кожного, включно з високопоставленими чинами. Їх цілком сміливо можна б порівняти з гітлерівськими СС-івськими частинами, які поводились подібно як чорноберетники з цивільним населенням. Очевидно, совєтські пропагандисти кажуть прибалтійцям, що їм не треба сподіватися допомоги від ЗСА, бо ЗСА заангажовані у війні на Близькому Сході.

Чимало країн вільного світу піднімають голос тривоги з приводу советської поведінки, каже Сафаєр, який закінчує свою оборону статтю словами Томаса Джефферсона, який свого часу сказав, що „дерево свободи треба полити час від часу кров'ю патріотів і тиранів". М. Горбачов причинився до цього, що треба було пригадати цитату Джефферсона з 1787 року.

ЛЕТУНСТВО КОАЛІЦІЇ ПРИПИНИЛО ЩЕ ОДИН ЗЛОЧИН ІРАКУ

Дагран, Савдійська Арабія. — Летунські з'єднання Америки і альянтських держав, виконуючи зарядження головнокомандуючого воєнною стратегією коаліції ген. Нормана Сворцкопфа, тимчасово, а може назавжди, припинило ще один злочин іракського диктатора Саддама Гуссейна, який виливав усі свої і кувайтські запаси оливи у води Перської затоки, створивши тим самим забруднення води до тієї міри, що вона почала загрожувати джерелам питної води, як впевняють вїйськовики, цей диявольський задум Гуссейна не має покищо жодного впливу на воєнні операції.

Кореспонденти інформують з Ріяду, столиці Савдійської Арабії, що летунські з'єднання провели успішний рейд під час якого цілковито знищили центральну станцію переливання нафти із станції до станкції, значно пошкодили запаси нафти в Іраку і Кувайті та перевали в багатьох місцях проводи. Ген. Н. Сворцкопф заявив під час пресової конференції в неділю, 27-го січня, що операція летунства була дуже успішна і вилив оливи у води Перської затоки, принаймні тимчасово, припинився.

Секретар Департаменту оборони ЗСА Ричард Чейні заявив кореспондентам, що З'єднані Стейти Америки від тепер будуть пригладатися дуже уважно усім диявольським задумам С. Гуссейна, скерованим, очевидно, проти військ Америки в першу чергу, яке він називає „військом диявола" і проти усіх альянтів ЗСА. Крім того на Близький Схід вихала група спеціялістів, які повинні встановити чи забруднення Перської затоки може мати воєнну ціль і чи перенасичені нафтою води затоки впливатимуть на резервуари питної води. Покищо урядові чинники Савдійської Арабії, перевівши проби заспокоїли населення і закликали його вистерігатися паніки, яку хотіли б спровокувати іракські пропагандисти.

В суботу, 26-го січня, президент ЗСА Джордж Буш ще раз перестеріг С. Гуссейна, що у випадку впливу його злочинної дії на цивільне населення в Савдійській Арабії чи інших країнах над Перською затокою, світ судитиме його не тільки як воєнного злочинця, але також за злочини проти людства.

Агентство Ассошієйтед Пресс пригадує, що подібні „тріки" застосовував Гуссейн у війні з Іраном і тоді він вилив у Перську затоку чотири мільйони барилок оливи. Першими жертвами цього злочину проти середовища були риби, птиці, дельфіни. Чи черговими жертвами будуть люди ще тяжко покищо сказати, — кажуть спеціялісти, — але така можливість існує.

Вміжчасі, згідно зі словами Р. Чейні, повітряна авія ція коаліції продовжує бомбардувати військові об'єкти Іраку, у Кувайту, шляхи, летовища, військові схоронища, електростанції тощо. Він додав, що знищення ракетних пересувних вистрілень є головним прицілом летунства. В суботу ввечорі Ірак знову обстрілював Ізраїльське місто Тель Авів і Савдійську Арабію ракетами „Скад". Майже усі ракети „Скад" були знищені в повітрі ракетами „Петріот".

Вашингтон „ломить собі голову" над випадком приземлення іракських воєнних літаків на території Ірану. Існує навіть здогад, що сім літаків, які отримали від Ірану дозвіл приземлитись на одному з летовищ коло Теграну, могли бути навіть дизертирами. В кожному разі Уряд ЗСА дістав запевнення від Ірану, що літаки залишаться в Ірані до закінчення війни. Кореспонденти інформують, що принаймні 25 літаків Іраку знаходяться тепер в Ірані. Ведеться також гостра пропагандивна кампанія Іраку проти Америки і Ірану проти Ізраїля. Іранські представники погрозили навіть, що вони прилучаться до інших арабських держав у випадку війни проти Ізраїля. Натомість коаліційні війська підготовляються до великої наземної офензиви, очевидно, з допомогою летунства, ракетних частин, гармат та іншої можливої зброї.

В Києві відбулася пресова конференція у справі І. Дем'янюка

Київ (М. Коломиєць). — Тут в середу, 23-го січня, відбулася пресова конференція, під час якої члени делегації конгресмена Джеймса Трафіканта з Огайо, що приїхали в Україну, щоб переглянути прилоги суду над Федором Федоренком, інформували про стан справи Івана Дем'янюка.

Делегація складалася з адвоката Ярослава Добровольського з Дітройту, який заступав родину Дем'янюка і конгресмена Дж. Трафіканта, сина Івана Дем'янюка, Івана, мол. і зятя Едварда Нишника. Участь в пресовій конференції брав також адвокат Мирослав Смородський, голова Українсько-Американської Палати Адвокатів, який заявив повну підтримку українських адвокатів у справі Дем'янюка.

Делегація заявила на пресовій конференції з прикрістю, що їм не вдалося дістати прилоги справи Ф. Федоренка, не зважаючи на те, що конгресмен Дж. Трафікант звернувся телеграмою до міністерства закордонних справУССР, щоб довідатися про Івана Марченка, який мав бути справжнім „Іваном Грозним", а не І. Дем'янюк.

Делегація мала також нагоду говорити із живими свідками із концтабору в Треблинці і тими особами, що знали І. Марченка.

Інформуючи про ці справи представників преси, члени делегації дякували Рухові і Комісії зовнішніх справ УССР за допомижну руку у віднайденні цих прилог.

Присутні на пресконференції журналісти України ставили багато питань, з яких можна було ствердити що вони дуже мало поінформовані про справу І. Дем'янюка.

Традиційні вечерниці „Червоної Калини" відбудуться 9-го лютого

Джерзі Сити, Н.Дж. — Як повідомляють з Організаційного комітету вечерниць „Червоної Калини", підготова до цієї щорічної товариської і традиційної імпрези завершується.

Усі запрошення до членів української громади метрополії та околиць вислано до 15-го грудня 1990 року, а Організаційний комітет під головуванням Степана Рудика відбув ряд засідань з участю членів: Євгена Брожини, що викоує завдання заступника і касира, вільних членів Юрія Стецюка, Нестора Нинки і Богдана Клюфаса і відповідальних за презентацію деб'ютанток Марти і Ореста Кебаліх.

Вечерниці, що цього року святкують своє 40-річчя, відбудуться у тому самому приміщенні, що й минулого року, а це Лівс Гленпойнт Готелі, в Тінек, Н.Дж., при звуках двох оркестр: тріо Олеся Кузишина і оркестри „Темпо". Вони розпічнуть ся коктейлем і бенкетом о год. 6-ій, а презентація деб'ютанток запланована на годину 9:30 вечора.

Цьогорічними деб'ютант ками, які досі зголосилися є: Зоряна Крупка з Глен Спей, ескортом якої є Андрій Шуль, мол., Лариса Козицька з Бетлегему, Па., що має ескортом Романа Правака з Баффало і Адріяна Мельник з Бриджпорту, Конн., ескортом якої є Павло Червоняк з Ню Йорку. Усі деб'ютантки та їхні ескорти є членами Пласту.

Деб'ютанток представлятимуть, як і минулими роками, Марта і Орест Кебали, а всі вони дістануть окремо на ту ціль виконану графіку відомої мисткині Слави Геруляк, що представляє гілку калини.

Декорацією залі зайнялася Ореста Федун, а підготово деб'ютанток до презентації Аня і Борис Богачевські.

Вступ на бенкет і вечерниці коштує 95 дол., а на самі вечерниці 45 дол.

У СВІТІ

КАНЦЛЕР НІМЕЦЬКОГО уряду Гельмут Коль заявив кореспондентам, що одна з німецьких компаній незаконно допомагала Іракові уліпшувати ракети „Скад", тобто причинилась до їх дальшого полету, що дозволило іракцям зі своєї території обстрілювати Ізраїль. Ці інформації канцлера підтримав головний дорадник уряду для справ розвідки Люц Штавенгаген, який підкреслив, що співпраця німецьких ракетних спеціялістів дозволила Іракові збільшити засяг ракет „Скад" з 350 до 800 кілометрів.

ПРЕДСТАВНИК ШВЕДСЬКОГО міністерства закордонних справ повідомив, що в четвер, 24-го січня, в Таллінні, Естонія, міліція знайшла тіла двох шведських керівників профспілки, які три дні перед тим приїхали до Естонії, щоб особисто підтримати рух за незалежність тієї республіки. Трупів тих діячів вбивці викинули на заміський смітник. Обидва були сильно побиті, пограбовані з усіх вартісних речей і, очевидно, замерзлі. Керівник таллінської міліції Райк Саарт заявив, що в останньому часі виходити на вулицю безборонним громадянам дуже небезпечно. Нічцю грасують по вулицях хулігани, підіслані кагебістами й іншими окупантськими відомствами осібняки, які без сумніву мають кримінальну ціль, головно проти прихильників визвольного руху Естонії. Існує також окрема банда, прицілом якої стають в першу чергу закордонні відвідувачі. У справі вбивства ведеться слідство.

ШОВІНІСТИЧНІ ПАРЛЯМЕНТАРИСТИ у Верховній Раді Російської Федерації розвинули таку шалену кампанію проти резолюції з осудом центрального уряду за події у Прибалтиці, що при загальному голосуванні резолюція перепала, не зважаючи, що її підтримував особисто Борис Єльцин, президент республіки. Російським шовіністам фактично допоміг сам диктатор Міхаїл Горбачов, який напередодні голосування у Верховній Раді РСФСР виступив з короткою заявою і перший раз, після доконаних вбивств в Литві і Латвії, склав родинам пошкодованих співчуття від центрального уряду і пообіцяв шукати мирних заходів для полагодження непорозуміння у Прибалтиці. Очевидно, це все пустослів'я, заявили представники прибалтійських республік, бо загроза від чорноберетників існує далі. В кожному разі, ані з Литви, ані з Латвії не виведені додаткові військові частини. Їх тільки замінили іншими подібними частинами. В Латвії крім того розпочались внутрішні непорозуміння у зв'язку з тим, що тамошній президент Анатолій Горбунов погодився на переведення в Латвії референдуму у справі самостійности й незалежности. Москва напевно зробить усе можливе, щоб пофальшувати референдум і показати світові й іншим республікам, що не всі громадяни у республіках підтримують самостійницькі тенденції.

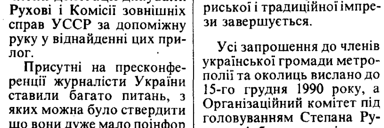
В АМЕРИЦІ

ЗАСТУПНИК ДИРЕКТОРА ФБІ заявив на конференції посадників міст ЗСА, що агенція стежить в ЗСА за прихильниками таких терористичних груп, як Абу Нідаль, Гезболла та іншими близькосхідними терористичними організаціями, які „мають спроможність діяти". Вілліям Бейкер запевнив присутніх, що, не зважаючи на зріст тероризму поза кордонами ЗСА в Америці ці акції є мінімальні. Найбільшою турботою його агенції були іракські дипломати, прихильники міжнародних терористичних груп і поодинокі очайдухи. Одначе завдяки обстежуванням і видворенням майже всіх дипломатів зі ЗСА можливості тероризму в Америці зменшилися до мінімуму.

ОФІЦІЙНІ УРЯДОВІ чинники заявляють, що можливість відсунення дати вершинної зустрічі між президентом Джорджем Бушем та Міхаїлом Горбачовим з дня на день зростає,з уваги на сильний натиск Конгресу, який гостро засудив поведінку советського війська та загонів міліції у Прибалтиці. Після годинної зустрічі у Білому Домі між президентом Дж. Бушем і республіканськими конгресовими провідниками, деякі з конгресменів попередили Президента про значний зріст невдоволення в Конгресі з уваги на його інертність. Якщо президент Дж. Буш погодиться на відсунення цієї зустрічі, то хоче це зробити в такий спосіб, щоби не послабити позицій М. Горбачова, тому події в Прибалтиці не будуть єдиною причиною пропонованого відсунення, а напевно за „обосторонньою" згодою,війна в околицях Перської затоки стане головною причиною. Одначе остатоне рішення в цій справі буде прийняте мабуть аж після зустрічі державного секретаря Джеймса Бейкера з новим міністром закордонних справ СССР, Александром Безсмертних.

УМІ започатковує концертами святкування 150-річчя з дня народження М. Лисенка

Ню Йорк, Н. Й. (Б.В.). — Український Музичний Інститут, відділ Ню Йорк, розпочинає святкування Року Миколи Лисенка, щоб відзначити 150-ліття народження Батька української новітньої музики, урочистим концертом двох артистів: Лілеї Волянської з Едмонтону, Канада (сопрано), і д-ра Тараса Філенка з Київської Консерваторії (фортепіяно). Виконуватимуть вони програму вокальних і фортепіянових мініятюр М. Лисенка і його музичних учнів-послідовників. Концерт відбудеться в Українському Народному Домі, 140 Друга авеню, в Ню Йорку, в неділю, 3-го лютого в год. 2:30 по полудні.

Лілея Волянська і Тарас Філенко.

Співачка Лілея Волянська відома численним шанувальникам української музики в Едмонтоні та за його межами. Вона неодноразово виступала в концертових залях Канади та Америки, брала участь у багатьох культурних та музичних проєктах української діяспо

(Закінчення на стор. 3)

ФОНД ВІДРОДЖЕННЯ УКРАЇНИ — УНС

З Головної Канцелярії УНСоюзу інформують, що до новоствореного Фонду Відродження України — УНС вплинуло від членів УНС до п'ятниці, 25-го січня, 6,319 чеків — дивіденд, відсотків від боргових зобов'язань і добровільних датків на суму

163,135.52

СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК — UKRAINIAN DAILY
FOUNDED 1893

Svoboda (ISSN 0274-6964) is published daily except Sundays, Mondays, and holidays by the Ukrainian National Association Inc. at 30 Montgomery Street, Jersey City, N.J. 07302
Svoboda: (201) 434-0237 UNA: (201) 451-2200

Бюро УНС у Вашінґтоні: (202) 347-UNAW; (202) 347-8631 (факс.)

Subscription 1 year — $40.00, 6 months — $22.00, 3 months — $12.00
UNA members 1 year — $15.00. Change of address — $1.00. Make check or money order payable to "Svoboda"

Postmaster: Send address changes to
"Svoboda", 30 Montgomery Street, Jersey City, N.J. 07302
Tel.: (201) 434-0237, (201) 434-0807, (201) 434-3036

Second Class Postage paid at Jersey City, N.J.

Передплата на рік $40.00, на півроку — $22.00, на 3 місяці — $12.00
Для членів УНСоюзу $15.00 річно. За кожну зміну адреси — $1.00.
Чеки і "money orders" виставляти на "Svoboda"

P.O. Box 346 Jersey City, N.J. 07303

Воєнні полонені

У кожній війні вояки гинуть, бувають ранені або попадають у полон. Полонені є щасливцями, бо врятували життя, але їхня доля завжди залежала від режиму ворожої країни. У стародавніх часах воєнні полонені не мали ніяких прав, до них ставилися, як до невільників, запрягали до важких робіт, а то й убивали. (У диких народів їх навіть з'їдали). У середнєвіччі доля полонених була незавидна. У найкращому випадку вони попадали на фізичну працю до добрих господарів, — бувало теж, що їх звільняли, але проганяли, і вони тинялися, стараючись пішки добратися до батьківщини. Щойно у 1864 році представники більшости держав світу — понад півтори сотні, — підписали у Женеві доґовір, відомий як „Женевська конвенція", яка ґарантувала права хворим і раненим полоненим, забороняла використовувати їх для політичної пропаґанди, запевняла людяну поведінку до часу кінця війни й обміну полоненими. Конвенція — конвенцією, але практика була така, що одні воюючі держави шанували ту конвенцію, інші нею нехтували. Екзекутором постанов конвенції зроблено Міжнародний Червоний Хрест з його осідком у Женеві. Але це харитативна установа, дуже поважна й вартна пошани, яка проте не має екзекутивної сили. За Першої світової війни, за існування царату в Росії австрійські воєнні полонені, у тому числі деякі Українські Січові Стрільці, знайшли пристойне відношення. Навіть підстаршини, які скінчили були австрійську школу резервових старшин і мали відповідну відзнаку на уніформі, були звільнені від фізичної праці, вони разом із старшинами перебували в окремих бараках з широкою автономією: могли вчитися мов, грати в шахи, отримувати з місцевої публічної бібліотеки книжки. Так було в царській Росії з полоненими австрійської і німецької армій і піклувався ними шведський Червоний-Хрест. У Другій світовій війні, за Гітлера, полонені у Німеччині з альянтських країн малися незле, але полоненим із СССР тут було погано, вони примушені були ставати робітниками у фабриках, вони голодували, масово гинули. Щасливими були ті лише, які дістались до австрійських і німецьких „баверів". Большевики відмовилися шанувати конвенцію і уважали, що їхні власні вояки, які дісталися у ворожий полон, — це зрадники. Совєти ще гірше ставились до схоплених ворожих полонених і трактували їх по-варварськи.

Проблема полонених стала актуальною у теперішній війні Америки і коаліції міжнародної проти Іраку. Перша стадія цієї війни — масові безупинні налети бомбардувальників (по тисячі або більше денно) Америки, Англії, Савдійської Арабії й Кувайту на іракські військові об'єкти. У першому тижні кільканадцять таких літаків були поцілені ворожим вогнем, один британський літак загорівся і впав з невідомої технічної причини, — деякі летуни згинули й деякі встигли вискочити з парашутом і дістались у полон. На екрані телевізора можна було оглядати, як трьох таких американських полонених летунів вели вулицями Багдаду з зав'язаними очима. Можна було — хоч дуже невиразно — чути, як переслухували одного з них і як він говорив все те, що йому наказали іракці. Один із них мав покалічене обличчя — може в наслідок упадку з парашутом... Саддам Гуссейн заявив публічно, що полонених летунів триматимуть як охоронний щит проти дальших налетів на Ірак.

Ця поведінка з воєнними полоненими і заява Саддама Гуссейна страшенно обурила Захід. Призидент Буш і британський прем'єр Меджор склали різкі заяви, називаючи Саддама Гуссейна відповідальним за воєнний злочин. Викликаний до Державного Департаменту іракський шарже д'аффер Іраку заявив, що Ірак... „дотримується Женевської конвенції". Пентаґон проголосив прізвища всіх полонених, і їхні родини переживають складні почування: радість, що ті старшини летунства живі, та журбу за їх дальшу долю.

Війна проти Іраку щойно розпочалася. У перших двох днях люди в Америці були захоплені, що не було спротиву, і гадалося, що повітряний простір належатиме повністю Америці і її союзникам. Виявилося, що від часу війни Іраку з Іраном, — іракські літаки перебувають у підземних анґарах. Не можна теж знищити всі рухомі ракетні викидні, бо вони масковані. Значить — війна не скінчиться за тиждень, будуть жертви і будуть по обох сторонах полонені. Щойно в минулий понеділок Буш дав дозвіл генералові Шварцкопфові вжити наземні війська. Це війна проти країни, лідер якої поступає наче божевільний...

Іван Головінський

ПОНЯТТЯ „БАТЬКІВЩИНА" І „ДІЯСПОРА"

I.

Інтелект людини як раціонального єства є спроможний не тільки віддзеркалювати реальну дійсність, але також творити трансцендентальні поняття в часі і просторі. Поняття, які з точки погляду одиниці переступають границю часу і простору — це батьківщина і діяспора. Зрозуміння цих збірних понять вимагає також засвоєння почуття свідомости трансцендентального „я", питомого кожній людині. Це засвоєння постає у висліді довгого, многогранного психологічного процесу, в котрому є інтеґрально пов'язані збірна підсвідомість, мова і культура середовища. У людини свідомість особовости є тісно пов'язана із свідомістю збірної приналежности. У свою чергу збірна підсвідомість історії, культури і спільних переживань створюють в одиниці почуття спільного коріння, себто почуття приналежности до нації-батьківщини.

У цій статті постараюся коротко насвітлити поняття „батьківщина" і „діяспора", як їх сприймає одиниця в екзистенційному контексті часу і простору. На вступі звернім коротко увагу на екзистенціялізм як теорію, а зокрема її розуміння у сучасній психології. Екзистенціялізм як філософічний напрямок виринув при кінці XIX і на початку XX століття як реакція проти ідеалізму і раціоналізму. У цей час він також прийняв забарвлення неґативної і песимістичної інтерпретації буття-існування. Екзистенціялізм має три напрямки: філософічний, літературний і психологічний. У цій статті зверну увагу тільки на екзистенціялізм як психологічний напрямок. Тут він особливо закорінився в так званій гуманістичній психології, особливо в інтерпретації дії людини в контексті часу і простору. Відомий швайцарський психіятр Бінсвенґер писав, що людина живе рівночасно у трьох світах: у загальному всесвіті (умвельт), у суспільному середовищі (мітвельт) та у своєму власному психологічному світі (айґенвельт). У свою чергу внутрішне психологічне середовище — це сума усіх переживань під інтелектуальним і емоційним аспектом. Також треба пам'ятати, що інтелектуальна і підсвідома емоційна інтерпретація дійсности залежить не тільки від об'єктивно існуючої ситуації, але також від чинників особистости, як наприклад, сила нашого „я".

„Діяспора" — це не одне суцільне поняття. В контексті часу і простору було і є ряд українських діяспор. Характеристичними рисами для усіх них було повільне відчуження від батьківщини, затрата розговірної української мови і повільна асиміляція у новому середовищі. У цій статті зверну увагу тільки на українську діяспору в ЗСА й Канаді, хоч треба пам'ятати, що такі самі психологічні течії можна завважити і на інших континентах. Одначе психологічні причини постання діяспор можуть бути різні. Наприклад, українська діяспора в Канаді і Полудневій Америці перед Першою світовою війною постала в наслідок економічних нестатків на батьківщині. Еміґранти їхали за океан шукати кращої долі для себе і своїх дітей, хоч правдою є, що багато із них думали повертатися на батьківщину в майбутньому. Діяспора в Сибірі й Азії, котра тепер нараховує понад п'ять мільйонів українців, постала в наслідок насильного переселення і політичного терору. У свою чергу нова хвиля еміґрантів до ЗСА й Канади після Другої світової війни складалася в більшості з утікачів від політичного терору, сотні тисяч яких були переміщеними особами в таборах Німеччини й Австрії.

Під оглядом психологічної характеристики, біженці із переселенчих таборів не віддзеркалювали одностайної групи. Наприклад, Мандрика поділяв їх на чотири групи: а) ті, що походили із Західньої України, б) біженці із Східньої України, в) ті, що утікали в 1919-21 роки, г) колишні воєннополонені. Знову ж Душник поділяв біженців на п'ять категорій: а) бездержавні, котрі одержали пашпорт Нансена, б) політичні або релігійні утікачі, в) не-німці в німецькому війську, г) примусові робітники, ґ) колишні вояки Червоної армії, воєннополонені в Німеччині.

З психологічної точки погляду воєнні біженці переживали тиск двох протилежних емоцій: бажання повороту на батьківщину і рівночасно страх перед насильною репатріяцією. Цей конфлікт часто був причиною сильної ностальґії, неспокою і депресії. Страх перед репатрацією був дійсним і всюдиприсутнім. Емоційне потрясення цього страху тяжко описати. Його добре пам'ятають ті, що його пережили. Психологічне тло того екзистенціяльного страху ясно змалював наш відомий письменник Улас Самчук у творі „Планета ДіПі". Він писав: „...Мариво 'Родіни' переслідувало невідступно, почування страху було домінуючим кліматом... один тільки натяк на репатріяцію наводив на нас паніку".

Продовження буде.

Ярослав Климовський

Знову славлять Господа в Золотій Слободі

Ми тут, у вільному світі, маємо деякі відомості з преси й усного передання про те, як маються релігійні справи в містах і містечках України. Натомість дуже скупі вістки доходять до нас, як є з тими справами в тамтешніх селах. У багатьох селах церкви були зруйновані, закриті або влада використовувала їх на склади-маґазини. Атмосферичні опади впродовж довгих років понищили дахи опорожнілих церков, а вслід за цим вода й вологість знищили стіни із зображенням святих, ікони й іконостаси. Щойно тоді, коли виникла можливість знову вільно молитися, зумовлена відповідними обставинами, нарід почав думати про віднову Божих храмів. Одні села почали відновляти свої храми швидше, інші сповільнено, бо на перешкоді були матеріяльні нестачі.

У цій статейці говоритимем про віднову церкви св. Покрови в Золотій Слободі.

Золоту Слободу, що розпростерта поблизу шосе Тернопіль — Бережани, пригадую собі, коли мені було 17 років, тобто майже 66 років тому. До цього великого свідомого села привабили мене його мальовниче положення і церква, що ту мальовничість акцентувала. Для цього була добра нагода, бо я в час літніх ферій якраз перебував у сусідньому Іщкові. Вдруге побачити Золоту Слободу трапилася нагода, коли я із з'єднаним Театром ім. І. Котляревського був у Бережанах. Управа нашого театру на запрошення виступити в Золотій Слободі радо погодилась, але із-за непередбачених причин, описаних у першому томі книги „Наш Театр", гостинний виступ у Золотій Слободі не відбувся.

Неодну гарну місцевість бачив я, мандруючи з театром по рідній землі, неодна мені пригадується й тепер. Золоту Слободу пригадала мені своїм листом з нагоди Різдва театральна товаришка Ольга Федчишин. У своєму просторому листі із залученими знімками церкви св. Покрови в Золотій Слободі перед відбудовою і після неї та копією вірша Ярослава Тучапського п. н. „Святиня" Ольга описує відвідини рідних сторін. Саме її лист і „Святиня" Тучапського стали за основу цього невеличкого тексту.

З Тернополя пані Ольга із своєю донею приїхала винайменим і дорого заплаченим автом до її рідної Золотої Слободи, де живе її сестра. Після зустрічі зі сестрою, її сім'єю та цілою родиною і свояками, з черги спрямувала Ольга свої кроки на слобідський цвинтар помолитись на могилі своїх батьків. Звідтіль пішла до церкви, де, на превеликий жаль, помолилась тільки на порозі церкви, бо входити до церкви дуже небезпечно. Тому й була тут вивіска: „Небезпечно входити всередину". „Робіть щось, ради Бога! Зверніться до властей, зачніть відновляти церкву, а всі ми, слобідчани, що живемо у вільному світі, матеріяльно вам допоможемо", — промовила сплакана Ольга до великого гурту слобідських людей. Незабаром після того церковний комітет дістав дозвіл на відбудову церкви. Кожна родина зобов'язалася жертвувати 300 рублів, а крім того слобідчани подбали про прохарчування робітників, зайнятих при відбудові церкви. Ольга була першою з-поза Золотої Слободи, що пожертвувала на відбудову церкви 6.000 рублів. У міжчасі відкопано дзвони, принесено чашу, що переховувалась у сусідньому селі, як також принесли кивот.

Повернувшись до Дітройту, Ольга Федчишин розіслала листи до своїх односельчан, що живуть у ЗСА, Канаді й інших країнах. Зібрано поважну суму грошей, а сама Ольга, очевидно наспілку з чоловіком, купила найбільш необхідні речі для золото-слобідської церкви: фелон, скатерті на престіл, не згадуючи молитовників і співаників з релігійними піснями та всього іншого.

В неділю, 14-го жовтня 1990 року, відбулося посвячення відбудованої церкви св. Покрови в Золотій Слободі.

Піднялася церква на крилах блакиті,
Осяяна сонцем, як світоч села.
Відкрилися двері, сльозами политі,
Щоб церква Покрови для нас ожила.

У дальших рядках автор „Святині" згадує десятки років страждань народу, долю Покровської церкви та не забуває „своїх фарисеїв".

Та правда Христова усе подолала,
І впала полуда туману з очей,
І церква Покрови для нас засіяла,
Із доброї ласки душевних людей.

Слобідчани вдячні за жертвенність односельчан у вільному світі.

Хай люди слобідські аж ген за морями
Почують, що церква-святиня живе,
Хай вітер з України до їхньої брами
За щирі турботи подяку несе.

УКРАЇНСЬКА СВІТЛИЧКА ДОПОМАГАЄ БАТЬКАМ ВИХОВУВАТИ ДИТИНУ.

Володимир Баран

ПАРИЗЬКА „КУЛЬТУРА" ПРО ВАСИЛЯ СТУСА

Психологічна сильветка Василя Стуса та аналіза його поетичної творчости в статті Боґуслава Бакули, поміщена в 11-му числі польської паризької „Культури" в 1990 році, це ще один прояв зацікавлення польського літературного світу нашим поетом. По надзвичайно вдалих перекладах Лободовського і Ворошильського, стаття Бакули побіжними рисами, накреслюючи його біографію, аналізує глибоко розвиток душевного стану Стуса та вплив того стану на його поетичну творчість.

Постава Стуса до відносин, серед яких йому довелося жити, відразу призначила його на загибель. Це поет, який вимагав беззастережної свободи не тільки для мистця, але також для кожної людини. Будучи людиною пристрасних політичних переконань та гарячої любови до своєї батьківщини, яку проявляв при кожній нагоді, він скоро потрапив у конфлікт із пануючим режимом. Зворотним моментом його життя став його виступ 4-го вересня 1965 року (докладно 20 літ пізніше Стус помер), в часі прем'єри фільму „Тіні забутих предків", в котрому він натаврував фальшування української історії, злочини совєтського уряду та арешти української інтеліґенції. І так, як інші українські письменники, які протестували проти беззаконня, такі, як І. Світличний, В. Чорновіл, С. Караванський, В. Марченко, — В. Стус залишився без засобів до життя.

Його поетична творчість того часу повна драматизму, непевности власної долі, що в майбутньому процесі буде розцінювана як доказ його антибольшевицької постави. Його лист у 1968 році до організації Спілки письменників України закидає їй мовчанку в обороні Караванського і Чорновола, зраду національної культури і моральну інерцію.

В січні 1972 року його заарештували і по вісьмох місяцях слідства засудили на п'ять літ концтабору і три роки заслання. Жорстока, нелюдська поведінка таборових влстей, побиття злочинними елементами табору довели незабаром до великого занепаду його здоров'я. В листі 1975 року, який починає він словами: „Я обвинувачую" (що нагадує відомий початок листа Е. Золі) знову закидає владі злочини, поповнені над українським народом. За це переслідували його не лише фізично, але і морально, забороняючи йому не тільки писати (він вивчав свої поеми напам'ять), але також листуватися з родиною. В 1976 році він зрікся совєтського громадянства.

В серпня 1979 року скінчився час його кари і він повернувся до Києва, де відразу включився в працю Гельсінкської групи. Його гарячкова діяльність доводить до другого арешту в квітні 1980 року. Цим разом присуд звучав: 10 літ табору і п'ять літ суворого заслання. Це стало кінцем його свобідного життя і життя взагалі.

Аналізуючи його поезію, Бакула стверджує, що Стус не шукав новаторських експериментів. Його лірика неоромантичного напрямку випливає з русла поезії Тараса Шевченка, отже зазовує традиційний клясицизм з певними модерними акцентами. Та різноманітність стилевости може заохочувати до відмінних аналіз його творчости. І, коли переклади Лободовського і Ворошильського опридільюють поезію Стуса в царині романтичної поезії, все таки можна в ній відчути відгомін поезії Мендельштама і Рільке, яким Стус дуже цікавився.

Духовний стан Стуса Бакула окреслює як „трагічно роздерту особовість, спричинену розходженням між мистецькою традицією, дикою сучасністю, хитанням між вірою та жахом сучасної хвилі. Подібний душевний клімат знаходимо в поезії Чорновола, Осадчого, Калинця. Стус не пошукує нових тем чи мотивів, життя саме йому їх накидає. Він поринає в глибину своєї душі і в поетичних картинах виявляє її біль і терпіння. Але рівночасно з тим виявляє виразну свідомість до приналежности до долі свого народу. Бо, хоч його „руки зв'язані дротом", він вміє думати, мріяти та бунтуватись. Холодній пустелі колимського краєвиду він протиставить гарячу надію на вічне буття України, що у нього вона ‚лівіше серця'. Її образ з бігом часу стає більш віддаленим, більш туманним: „Це розтрісканий міт, це сплюндрований рай".

Він виразно дає вислів свідомості своєї приналежности до долі українського народу в „Палімпсестах". Ця дійсність є конкретна та емоційно сильно насичена. Україна є ідеалом. Хоч є також у неї відворотна сторона: Батьківщина замордована; малі люди, які лижуть руки катам...

Вночі з 3-го на 4-го вересня 1985 року Василь Стус загинув. І от звичайний таборовий ритуал. Ховають його на таборовому кладовищі, на гробі лише табличка з числом 9. Родині не дозволяють перевезти тіло до Києва. Аж у 1989 році дозвіл прийшов. Його другий похорон на Байковому кладовищі у Києві був великою маніфестацією патріотичних почувань.

На весну 1990 року невідомі злочинці знищили хрест та спалили вінки і квіти на могилі Стуса, що поруч могил двох інших українських мучеників-героїв: Олекси Тихого і Юрія Литвина.

Для загальної відомости — Василь Стус, це один з найбільших українських поетів.

Олександер Домбровський

ЙДЕМО ДО ТЕБЕ, ГОДУВАЛЬНИЦЕ-МАТИ!

Ще лише кілька місяців і ми найдемось у будинку нашої Академічної гімназії у Городі князя Льва. На ту тему появилося, головно на сторінках „Свободи", вже кілька статтей-дописів, але тема така багата змістом історичного минулого, біографічних даних і емоційних моментів, що творить гармонійну сентезу історично-культурних, побутових і психологічних феноменів, які полонять душу й пов'язують реальне з ірреальним, поважне з веселим та індивідуальне зі загальнонаціональним. Бо Українська Академічна гімназія у Львові (головна й філія) ще за часів „найяснішого пана", а відтак під польською окупацією була тереном многогранного шкільного, національно-культурного, а навіть громадсько-політичного життя з широким вахлярем характеристик професорського й учнівського персонажу, обсервованого часто через призму гумористично-карикатуризованого аспекту з боку тих учнів, що, згідно з львівським жарґоном, любили робити „геци".

Багато у Львові дечого змінилося. Давно вже не живе стара жебрачка Мінця на Валах, яка обливала водою гурму дітисків, що „дерли з неї лаха". Таке саме зі сліпим „Грайком", який грав на гармонії коло віденської каварні. Як йому дали 10 ґрошів, то він грав наш гимн „на ціле горло". Не живе й та перекупка, що продавала борщ на площі св. Антонія на Личакові. Її придуркуватий син, „ґлупі Ясю", говорив сам до себе дискретно: „Я нікому не скажу, що моїй мамі в борщі щур втопився". Але хтось почув це і люди перестали купувати борщ у його матері. Не живе і той старий чудак, який віршував пісні типу „Бувай ми здорова". Давно відійшли й ті наші львівські батяри, які говорили по-польськи соковиті слова, але почувалися українцями й не раз помагали нашим студентам боронитися від польських корпорантів з університету чи політехніки і бити їх. Нагадується така картина. Це було в 1937 році під час нападів польських студентів на українських студентів і на наші установи. Ми з деякими колеґами, а в тому — й з Омеляном Пріцаком, який щойно приїхав до Львова на студії, опинилися під нашим Академічним Домом на всякий випадок для оборони. Стратегія полягала в тому, що мешканці Акад-Буди мали при помочі кипячої води, каміння, палиць і іншого „військового матеріялу" (була там і пальна зброя) відперти наступ, а друга наша група (студенти й наші батяри) з вулиці мала їх заатакувати, взявши ворога з двох сторін. Не знаючи трюків „воєнної техніки", Пріцак відлучився від нашої групи на кільканадцять кроків. Аж тут суне лава корпорантів. Я майже в останній хвилині кинувся до нього: „Мільку, що з тобою?... та ж вони тебе злінчують", — і, хвативши за рам'я, протягнув його до нашої групи. Один з наших батярів завважив це і запитав мене: „Що то за фраєр?" — Я коротко сказав у чому справа, а він докинув з усміхом: „Пізнати, що то не львівський хлопака". Якраз у сам час ми спостереглися, бо ще хвилина — і він був би набрав, як бідний у торбу. Ми мали завжди кількох наших людей, які замішалися в натовпі польських корпорантів і нюшили атмосферу. Це були назагал люди з „української вулиці", які наслідували польських батярів, бо польським студентам також помагали їхні батяри (в львівському жарґоні „кіндери"). До речі буде пояснити, що поняття „львівського батяра" було широке не лише в соціяльному, але й психо-культурному аспекті — своєрідний контраст до провінційного селепка. Коли ми били корпорантів, вони кричали до польської поліції: „Нас, полякуф, бійом в Польсце". Раз вони просили пшодовніка (поліційного старшину), щоб поліцаї дивилися через пальці, коли вони атакують наш Академічний Дім, а він їм відповів: „Можеце, панове, ісьць, алє вас там шляк трафі, бо оні сом пшиґотовані на вас". Тоді атака була відперта, й корпоранти групами розійшлися, дехто з розбитою головою. Якось на другий чи третій день після тієї баталії я стрінув Арпада Березовського (одного з провідних членів ОУН на львівському ґрунті, згодом зліквідованого большевиками під час першої окупації Львова). Він щоправда не мешкав в Акад-Буді, але тоді якраз там був і сказав мені, як наші хлопці приготовилися, щоб „привітати" небажаних гостей. Академічна гімназія й Академічний Дім творили на терені українського Львова певну психо-ідеологічну згармонізованість у стилі патріотичного ентузіязму молодих ідеалістів. Тому й згадка в нашій статті про епізод з вулиці Сопінського не є випадковою.

От такі то окрушини з давнього життя в нашому Городі, тобто — в українському Львові, з колишніми польськими вулицями й жидівськими кам'яницями. А Ти, Годувальнице-Мати, стоїш непорушно, як міцна твердиня українського духу. Ти стоїш у сусідстві зі Свято-Юрським Собором і разом творите ви нездобутий стан українського посідання, на якому наїзник ломить собі зуби, бо Город князя Льва називався в минулому тимчасово і „Львуф" і „Львов" і „Лємберг", але він все був, є і залишиться — *Львів.* А наша УАГ є однією з його духових цитадель.

А тепер раз на-весело. Ми певні, що наші хлопці-молодці (по сімдесятці!) будуть заховуватися ґречно під час З'їзду, щоби не робити сорому нашій країні змодернізованих кавбоїв і конокрадів (а тепер автокрадів), не будуть жувати ґуми під час патріотичних балаків, моргати забагато до гарних львів'янок, ані не будуть парадувати згідно з кричучою американською модою в подертих „данґерісах" з червоною латкою ззаду, а будуть позувати як статечні сітізени західньої цифілізації.

До моєї статті долучую ще й вірша, який має свою „епопею". Під час перебування в одному з переселенчих таборів у Німеччині я почав „віршувати" — вияв ностальгії за рідними сторонами та журби за долю народу в перших жахливих роках повороту совєтських орд на наші землі. З часом з того виросла досить велика збірка поезій ліричного й історично-епічного жанру, яку я спалив уже в Америці, уважаючи, що це не сумісне з науковою діяльністю історика. Згодом я переконався, що дехто з неліпшими поетичними збірками від моєї — „вийшов в люди". Але було запізно, невмолимий вогонь не хотів віддати мені моєї збірки, і я махнув рукою. Та вовка все тягне до лісу, а п'яницю до горілки. Так само й зі мною. Редаґуючи другий том Збірника УАГ понад десять років тому, я плянував помістити на його сторінках вірш, присвячений нашій гімназії, але, написавши його, роздумався і кинув у шухляду. Тепер я його змодифікував у кількох місцях відповідно до сучасних обставин та поміщую зі статтею. Нехай він стане римованим могіканом і свідком моїх „гріхів молодости" на полі поетичної творчости. Слова, озброєні римами й ритмами та хвилюючою душею поетичної естетики не залишаються без впливу навіть на духових прозаїків, які не позбавлені тої Божої іскри відчування добра й краси та любови до всього, що рідне. Нехай і мої римовані почування з далекої Чужини стануть нев'янучою незабудькою в Альбомі історичного буття нашої рідної Академічної гімназії в українському Львові.

(Закінчення на стор. 3)

Центр Українських студій в Иллинойському університеті

В Иллинойському університеті в містах Урбана-Шампейн, Ілл., 120 миль від Чикаґо, кожного року навчається коло 40,000 студентів. Коло 3,000 з них це студенти чужинці з інших країн. В цьому університеті навчається багато студентів українців, в більшості з Чикаґо. Існує там Український Студентський Клюб, якого опікуном і дорадником є проф. Дмитро Штогрин, який викладає курси з української літератури та є відповідальним за каталоґізування українських видань при університеті. Бібліотека університету має 7 міл. різних видань. Українська секція має одну з кращих колекцій українських книжок, журналів та газет. Вона нараховує 45,000 назв. У бібліотеці зберігаються майже всі видання Галичини з часів Австро-угорської імперії та пізніших років до 1939 р., українські збірники та альманахи різних років, видані в Польщі, Чехії та інших країнах. Багато книжок та журналів зібрано з років, коли в Україні було дозволено українізацію. Бібліотека має майже всі еміґраційні видання. Деякі старі книжки, журнали та газети перефотографовано на фільми та мікрофільми.

Фундація Українських Студій при Іллинойському університеті, яку очолює Раїса Братків, а в управу та раду директорів входить 36 відомих осіб з політичного, громадського, виховного, фінансового та бизнесового сектору української громади Чикаґо як Іван Деркач, Богдан Ватраль, Ігор Вислоцький, Володимир Дудич, Олексій Коновал, Мирон і Юліян Куляси, Мирон Куропась, Павло Надзікевич, Микола Сенчишак та інші, робить старання, щоб уже в цьому році створити постійний Центр Українських Студій в Іллинойському університеті в Урбана-Шампейн. У тій справі від серпня минулого року ведуться переговори з компетентними чинниками університету, і є надія, що ці переговори увінчаються успіхом ще цього літа. Тепер Українська Науково-Дослідна Програма (УНДП) в цьому університеті веде інтенсивну підготову до X конференції, що відбудеться 17—22 червня ц. р. Темою конференції буде „Україна і Захід". На неї запрошено з доповідями вчених-професорів північноамериканського континенту, країн західньої Европи та 15 доповідачів з України, Польщі і Румунії.

Минулого року члени комітету УНДП проф. Дмитро Штогрин та Богдан Рубчак були в Україні, де прочитали ряд доповідей на двох наукових конґресах і трьох конференціях, провели низку лекцій та дали інтерв'ю для радіо телебачення і часописів. При цьому вони нав'язали контакти з вченими України, зокрема з професорами Київського, Харківського, Львівського і Чернівецького університетів.

Щоб заснувати Центр Українських Студій, який мав би штаб вчених професорів, секретарські сили та який проводив би в життя виміну з університетами України (так як це роблять сотні американських університетів з високими школами Росії) та видав би збірники доповідей з відбутих конференцій, на все це потрібно два мільйони долярів. Тому фундація звертається до всієї української громади з щирим проханням за пожертвою, яку можна відтягати при виповненні податку, щоб зібрати потрібні фонди і покласти тверді підвалини під могутню твердиню української вільної науки в університеті в центрі Америки. Пожертву чеком, виписаним на Foundation for Ukrainian Studies, треба слати на адресу: Foundation fof Ukr. Studies at. U of Ill. 1626 Balmoral Lane, Palatine, Il. 60067 USA.

Око

Міська рада...

(Закінчення зі стор. 1)

присутніх та попросив пароха місцевої української католицької церкви свв. Петра і Павла о. Мірчука провести молитву, що він і зробив, прохаючи Всевишнього про ласки для свободолюбного народу в Україні, при чому прохав Господа берегти всіх тих американських вояків, які в обороні свободи воюють на Близькому Сході. Він закінчив молитву стародавньою колядкою „Бог предвічний"

На щоглу ратуші в Джерзі Ситі піднімають український прапор

Далі до слова запрошено головного предсідника УНС, Головна Канцелярія якого знаходиться в Джерзі Ситі. У. Дячук у своєму слові коротко поінформувала присутніх про події 22-го січня 1918 і 1919 років, нав'язуючи їх до сучасних подій в Україні, а зокрема проявів стремлінь українського народу впродовж минулого року, вказуючи також на сьогоденні намагання прибалтійських народів.

Наступний промовець — посадник Дж. МекКенн, який поки відчитати прокляматцію про схвалення окремого відзначення подій 22-го січня, не тільки вичерпно представив ці минулі події з історії України, але також і неменш вдало довів їх до сьогодні зібраної української громади та їхніх попередників, що своєю працею значно причинилися до зросту не тільки цього міста, але Америки в цілості.

Прочитавши прокляматцію, посадник попросив присутніх на балькон будинку Міської ради, де підніс на щоглу синьо-жовтий прапор при співі американського та українського гимнів.

Св. Миколай відвідує Бервик і дітей-союзовців

Молодь вітає Св. Миколая.

Діти, які ходять на лекції катехизму до Української католицької церкви свв. Кирила і Методія в Бервик. Па., зустріли в неділю, 2-го грудня 1990 року, Св. Миколая, який знов загостив до них в церковній залі. Для дітей заплянована гарну святочну програму, під час якої діти забавлялися і тішилися дарунками, солодощами, які їм приніс Св. Миколай. Після святочної програми дітей та родичів частували смачним буфетом.

Понад 90 гостей брало участь у зустрічі. Серед них було 40 дітей, п'ять учителів та родичів. Важливу ролю в зустрічі відіграли о. парох Іван Бекеш, учителі-катехити і Тимко Бутрей, секретар 164-го Відділу і також голова Окружного Комітету УНС у Вілкс-Беррі. Зустріч була влаштована спільно 164-им та 333-ім Відділами.

25-та річниця 89-го Відділу СУА в Кергонксоні

От і 89-ий Відділ СУА ім. Лесі Українки дочекався своєї річниці. Святкування відбулося на Союзівці 28-го жовтня 1990 року. Почалося воно о 1-ій год. по полудні коктейлем з перекусками, святочною програмою, обідом та закінчилося загальною світлиною всіх присутніх союзянок.

Перед святкуванням була відправлена Служба Божа за всіх померлих членок Відділу. У неділю о. парох Мар'ян Струць, парох української католицької церкви Пресв. Трійці, у своїй проповіді порівняв працю СУА до біблійного сівача, що розсіває зерно на народну ниву.

При вступі на залю всім членкам Відділу припинали на груди квітки. Святочного настрою додавала гарно прибрана заля. На сцені красувалась велика емблема СУА, під нею напис „26-ліття". З боку сцени на столі розкладені рідкісні народні вироби, грамоти, фотоальбоми. На станкові велике понно-фотомонтаж, обрамоване двома рідкісними тканими рушниками. Все це створило тло президіяльного столу, що стояв перед сценою.

Програму відкрила голова Стефанія Барановська. Вона привітала отців, визначних гостей і всіх присутніх та передала дальше ведення культурно-освітній референтці Євгенії Рубчак. Ведуча попросила о. М. Струця провести молитву. Всі союзянки відспівали гимн СУА. Ведуча прочитала список 14-ох членок Відділу, що померли за пройдений час, попросила всіх встати і вшанувати їх однохвилинною мовчанкою.

На сцені виступив хор „Золотий гомін" під диригентурою д-ра О. Волянського та проспівав три пісні: „Зашуміла ліщинонька" Леонтовича, „Птичий хор" невідомого автора, „Гей Карпати рідні гори", гармонізація Д. Котка.

Святочну доповідь виголосила довголітня редакторка „Нашого Життя" Уляна Старосольська-Любович, відома авторка, про життя якої розказала Є. Рубчак. Ред. У. Любович зазначила, що „річниці відзначаються, щоб оглянутись і подивитись на діла, що пройшли в минулому". Вона підкреслила, що люди, які приїхали до Америки, творили різні організації, будували церкви, школи, жіноцтво створило Союз Українок. І все те робилось для загального добра, щоб зберегти нашу мову, звичаї, культуру. Працювали наполегливо: „І чим приємніша праця, тим успішніше закінчення". Довго еміграція була відірвана від України, тепер „прорвалась заслона і нам доступні різні думки". Україна відроджується, проголошено суверенність, молодь бере масову участь у всіх подіях. Відновився Союз Українок, почули на радіо виступ у Києві голови СУА Марії Савчак.

Доповідач підкреслила невеселу ситуацію, бо за довші роки „знищено душу України". Приїжджі виявляють здивування, що діяспора затримала все те, що знищено окупантом на Україні. „У Гарварді, — сказала вона, — тепер найкраще вивчати українську історію і взагалі українознавчі предмети, але найкраще таки вивчати українську мову на рідному материку". Закінчила У. Любович спомином про Катрусю Зарицьку, яку запитували на засланні, як вона витримує тяжкі терпіння, вона відповіла: „Бо за мною стоїть Україна!" „Тому й нам треба виконати наші завдання, бо за нами стоїть Україна".

Надія Савчук, заступниця голови Окружної управи, в привіті зазначила, що наш Відділ є працьовитий, виконує всі зобов'язання, покладені Головною і Окружною управами. Як вона висловилась: „По ваших ділах вас світ пізнає". Передала голові Відділу Стефанії Барановській від Головної управи СУА Почесну грамоту для Відділу за „Прикладну, жертвенну працю для Союзу Українок Америки з нагоди 25-ліття його існування".

Ведуча представила головний стіл, за яким сиділи: Надія Савчук, о. канонік Е. Шараневич, касирка Відділу Аґнес Хоманчук, Іван Хоманчук, д-р Р. Барановський, Стефанія Барановська, ред. У. Любович, Анна Слободян — заступниця голови, Д. Слободян, Михайлина Баран — секретарка, М. Баран, о. парох М. Струць, Павлина Олексів — перша голова Відділу, Є. Рубчак. Також представила гостей союзянок, представників місцевих організацій.

Голова Відділу С. Барановська широко звітувала про працю Відділу за пройдені 25 років. Відділ був заснований восени 1965 року дев'ятьма ентузіястками і став першою організацією в Кергонксоні. Першою головою було обрано Павлину Олексів. До Кергонксону почали прибувати поселенці: громада росте, Відділ також. Сьогодні є 58 членок. У 1967 р. обрано головою Оксану Ленець, яка з однорічною перервою, головства Софії Барусевич, працювала над розбудовою Відділу 15 років, останні 8 років є С. Барановська. Багато праці зроблено за ці роки, найважливішою є піклування школою українознавства. Довгі роки директоркою школи була наша членка Олімпія Васьків, крім того проф. М. Васьків, проф. В. Бакум, Оксана Бакум та довші роки Ольга Равлюк, останній рік є Павлина Олексів. Учительки переважно є членки нашого Відділу. За цей час у школі навчалось близько 140 учнів. При школі є світличка. Старанням Відділу появилась платівка „Вію, вію вінець", яка знайшла прихильний відгук серед батьків і придається у світличках. З рамени Суспільної опіки висилали пакунки і грошові допомоги до Бразилії і Европи, утримували бабусь. Останнім часом допомагають у збірках на жертви Чорнобиля і на „Рух", а також у місцевих потребах. Культурно-освітня і імпрезова референтки успішно співпрацювали, влаштовуючи зустрічі з письменниками, журналістами, мистцями: Дарією Ярославською, Людмилою Волянською, Аллою Косовською, Любов'ю Коленською, Дімою, Уляною Любович, Іванною Савицькою, Мирославою і Денисом Стахівим, Іриною Дибко-Филипчак, Валентином Морозом і іншими. На кожних сходинах були цікаві ґутірки. Для громади влаштовано концерти у 1000-ліття Хрестителів України свв. Ольги і Володимира, 50-ліття незалежности Карпатської України й інші. У мистецькій ділянці влаштовано виставки народного мистецтва в крамницях Покіпсі, по бібліотеках. Брали участь у фестивалях націй, в одному серед представників 28 етнічних груп, український кіоск був відзначений як найкращий. Відділ постійно підтримує Український Музей, став подвійним меценатом, три членки меценати, 25 членок є членами Музею. Колишня довголітня секретарка Лідія Яців заснувала 20-тисячний фонд імени покійного мужа мґра Петра. Передано до Музею цінні вироби народної творчости. Відділ жертвує на пресовий фонд журналу „Наше Життя", підтримує стипендійну акцію, здобуваючи 12 спонзорів. Одна студентка при допомозі Відділу скінчила студії. 33 членки є членами СФУЖО. Членки беруть участь у зв'язках з американськими організаціями. Голова зазначила, що Відділ відзначено кілька разів „Почесними грамотами".

Голова С. Барановська і перша голова П. Олексів засвітили свічки на святочному торті, а всі присутні підняли тост та відспівали „Многая літа".

З нагоди ювілею Управа Відділу надала почесне звання членки одній з засновниць Відділу, першій учительці нашої молоді, заслуженій і поважаній у громаді Дарії Хухрі. Голова вручила їй китицю троянд, а всі відспівали Многоліттєє.

М. Василик дав велике признання Відділові зазначивши: „Ви заслуговуєте від всіх нас найглибшу пошану і ви варті зватись дочками України". Д-р Р. Барановський виступив з довгим віршем-привітом, який він написав з нагоди ювілею.

Проф. В. Бакум зазначив, „що союзянки — матері, жінки, сестри — опікуються своїми родинами, дітьми, дають приклад цілій громаді". Голова 62-го Відділу у Ґлен Спей Віра Мазяр побажала якнайкращих успіхів у праці для добра СУА, громади і України.

Також прислано письмові привіти від організацій та окремих осіб.

На закінчення Євгенія Рубчак подякувала всім, що спричинилися до успішного проведення свята, достойним гостям і всім присутнім та попросила о. каноніка відмовити молитву подяки.

Ольга Денисенко

УМІ започатковує...

(Закінчення зі стор. 1)

ри. Ім'я Л. Волянської можна побачити на платівках серед солістів, які сприяли високомистецьким записам концертів Д. Бортнянського, концертових програм хору „Дніпро", „Божественної літургії" Ю. Фіяли; вона також співала сольову партію у канадській прем'єрі твору М. Кузана „Неофіти" за Т. Шевченком.

Два роки тому співачка зробила запис сольової програми шедеврів українського вокального мистецтва на касету, яку поширено з успіхом і в Україні.

Влітку 1990 року Л. Волянська відбула поїздку в Україну, де їй випала вікопомна нагода співати перед багатотисячною авдиторією гимн „Ще не вмерла Україна" в день проголошення державного суверенітету України та підняття національного прапора біля Київської Міської Ради на Хрещатику.

Л. Волянська дала великий концерт із клясичних та маловідомих в сучасній Україні творів українських композиторів, переважно галицьких, у Києві, який був схвально відзначений професійними музичними критиками в республіканській пресі України. Під час свого перебування у Києві Л. Волянська отримала запрошення на піврічне стажування в столичній консерваторії та в інших мистецьких і освітніх закладах України. Передбачається також її велика гастрольна тура по багатьох містах республіки та готується серія записів для київського радіо та телевізії.

В концерті бере участь музиколог і піяніст Тарас Філенко, кандидат мистецтвознавства і викладач Київської Консерваторії. Його виступи в Україні, а також за її межами, в країнах Европи та Азії, широко висвітлювалися в пресі. Він відомий як дослідник і виконавець української музики, в його виконанні звучали твори репресованих або призабутих музик. Д-р Т. Філенко є постійним учасником багатьох заходів і акцій для відродження української музичної культури. Він органічно поєднує викладацьку, наукову і концертову діяльність. Його концертові програми, поруч з опусами европейських композиторів, завжди містять твори українських авторів.

Д-р Тарас Філенко прибув до Канади восени минулого року, щоб зібрати матеріяли, ґрунтовно вивчити мистецько-культурні явища за межами України і ввести їх до наукового обігу українського музикознавства як вагомий чинник національно-культурного процесу. Він також заанґажований Канадським Інститутом Українських Студій писати книгу-підручник з історії української музики для вищих учбових закладів Північної Америки.

Другий концерт Лілеї Волянської і Тараса Філенка з Лисенківською програмою відбудеться у місті Братньої Любови у Пенсильванії, в неділю, 10-го лютого, заходами Українського Музичного Інституту, Відділ **Філядельфія**.

Йдемо до тебе...

(Закінчення зі стор. 2)

ЙДЕМО ДО ТЕБЕ, АЛЬМА МАТЕР

Пливуть літа, мов срібні Стиксу хвилі,
Харон веде до царства Аду брам.
А Похід наш іде в змагань горнилі,
Щоб путь найти у рідний Ханаан,
Де дзвонять дзвони Юра і Софії
І Львівські Леви будять в нас надії.

Ти все стоїш задумана, мов мрія,
Бо не скують живцем кати душі.
Коли терор червоних орд жах сіяв,
Одні пішли за обрії чужі,
А іншим путь стелилася за ґрати.
Лиш Ти одна осталась, Альма Матер.

Б'є Волі Дзвін, дрижать кремлівські стіни,
На Ратуші зоріє наш прапор.
Стоять на варті Леви України,
У Свято-Юрський вдивлені Собор.
А Ти, Кормителько — жалібна Мати
Ликуй, вдягайся у весільні шати.

Так, як колись Тебе ми залишили
На перехрестях світових подій,
Йдемо до Тебе й кличемо щосили:
Не плач, Рахиле, Матінко, радій!
Бо Фенікс Воскресіння нас окрилив
Від Канева — до Аскольда Могили.

Прийми з Парнасу спів душі крилатий —
Воскресний гимн в тузі з діяспорії.
Я не рапсод безсмертної кантати,
Ось дар, чим серце натхненне горить.
Тобі салют мій, при Тобі я виріс
В княжому Городі — Semper Fidelis.

На історичній сцені музи Кліо
Минає ніч і сяє Оріон:
Це України Візія — надія,
Що згине кат — кривавий сфінкс, дракон.
А на руїнах імперського стерва —
Сонце в блакиті і гимн: „Ще не вмерла..."

Gaudeamus igitur! *Гей, „стара во́йно",*
Пиймо водичку й овочевий сік.
Бо пити сивуху тепер непристойно —
Давно вже минув Бальзаківський вік.
Не йдім Дон Кіхота-лицаря слідами
В боях за дівочі серця... з вітряками!

Vivat Academia — *наша Твердине*
Науки, знання та зданих матур!
Хай слід традицій в народі не гине,
Про них все згадає Твій трубадур.
Нум підіймати Червону Калину,
Чар — Євшан-зілля синам на чужину!

Олександер Домбровський

З приводу смерти

бл. п.

Лідії Савчак-Калашнюк

матері редактора „Свободи" Любови Коленської, щирі співчуття їй та її родині складають

СПІВРОБІТНИКИ ВИДАВНИЦТВА „СВОБОДИ"

Вшановуючи її пам'ять, зібрані гроші у сумі 200 долярів призначуємо на Фонд Допомоги Дітям Чорнобиля.

У ЧЕТВЕРТУ СУМНУ РІЧНИЦЮ СМЕРТИ

бл. п.

Лева Рейнаровича

буде відправлена

ЗАУПОКІЙНА СЛУЖБА БОЖА

в четвер, 31-го січня 1991 р., о год. 8:30 ранку в церкві св. Духа в Бруклині, Н. Й.

Просимо про молитви:
дружина — МАРІЯ
дочка — АНЯ
внучка — НАТАЛІЯ

З глибоким смутком повідомляємо, що 26-го січня 1991 р. після довгої і тяжкої недуги відійшов у Вічність на 69-му році життя

наш дорогий і незабутній

МУЖ, БАТЬКО, ДІДО, БРАТ

бл. п.

СТЕФАН ФІҐОЛЬ

нар. у селі Звиняч у Західній Україні.

ПАРАСТАС у вівторок, 29-го січня 1991 р. о год. 7:30 веч. у похоронному заведенні R. Burnadz, **при** 371 Lakeview Avenue, Clifton, N.J.

ПОХОРОН у середу, 30-го січня 1991 р. о год. 9-ій ранку у церкві св. Миколая при President St. — St. Olga Pl.. Passaic, N.J., **а потім на український православний цвинтар св. Андрія Первозванного в** South Bound Brook, N.J.

Залишені в горю:
дружина — МАРІЯ
доньки —
РОМАНА з мужем ЮРІЄМ ШИПАЙЛО
І МАРТА з мужем МИРОНОМ ВАСЬКІВ
внучки — РЕНАТА, АНДРЕЯ і ДІЯНА ШИПАЙЛО
сестра — АННА в Західній Україні
та ближча і дальша родина в ЗСА і на Україні

Опечалені великим смутком ділимося з родиною і друзями, що 31-го грудня 1990 р.по довгій і важкій недузі в Діссельдорфі, Німеччина, упокоївся в Бозі

наш МУЖ, БРАТ, СТРИЙКО І ШВАҐЕР

бл. п. інж.

ІВАН РОМАНЮК

народжений 7-го жовтня 1915 р. в Західній Україні.

Горем прибиті:
дружина — ҐЕРДА
сестра — РОМА ТУРЯНСЬКА з чоловіком МИРОСЛАВОМ
братаниця — ОКСАНА РОМАНЮК-ОРЕЛ
братанич — ВОЛОДАР РОМАНЮК
шваґерка — ҐЕРТРУДА РОМАНЮК
ЮРІЙ ФІҐОЛЬ — чоловік братаниці, бл. п. СВІТЛАНИ РОМАНЮК

У 40-ий день від смерти відправиться ЗАУПОКІЙНА СВЯТА ЛІТУРГІЯ з ПАНАХИДОЮ в суботу, 9-го лютого 1991 р., год. 9-та вранці, в українському католицькому соборі свв. Володимира й Ольги в Чикаґо, Ілл.

Українські „Вечерниці" у Бразилії

Фолкьлорна група „Барвінок" виступає на „Вечорницях", влаштованих Жіночою Організацією.

Показ української ноші на „Вечорницях" в Хліборобсько-Освітньому Союзі.

Уже ввійшло в традицію, що кожного року Жіноча Організація при Хліборобсько-Освітньому Союзі в Куритибі влаштовує у жовтні величавий баль під назвою „Вечерниці".

Торік нова управа Жіночої Організації під головуванням Режини Шпак-Рубінець влаштувала величаві „Вечерниці" в просторій і гарній залі Хліборобсько-Освітнього Союзу. Всі столи були зайняті. Жінки і дівчата були в чудових вишиваних сорочках, а мужчини, як не у вишиваній сорочці, то з вишиваною краваткою.

Перед початком вечері з українськими стравами голова Жіночої Організації Режіна Шпак-Рубінець привітала присутніх і коротко (для народжених у Бразилії) пояснила значення „Вечерниць", традиція яких походить з України. Вона пояснила, що Вечерниці-досвітки — це зібрання молоді, дівчат і парубків, осінніми та зимовими вечорами. Дівчата приносили на ці сходини харчі, парубки — горілку, солодощі тощо. Дівчата спочатку працювали, пряли, а потім, коли приходили хлопці, бавилися, співали пісень, розповідали казки, страшні чи сумні, а то й веселе оповідання, танцювали під музику. Удосвіта парубки відходили, а дівчата ще залишалися і працювали. Оце закінчення вечерниць і називалося „досвітки".

Після вечері всі весело танцювали під звуки української музики.

По першій частині балю виступила фолкльорна група „Барвінок", яка торік під головуванням Роберта Орищина часто допомагала Жіночій Організації. Фолкьорна група виконала ряд танців, які кожний раз публіка вітала гучними оплесками. Також була гарна несподіванка, бо виступили з танцями колишні учасники фолкьорної групи, які дуже гарно описалися. На закінчення фолкльорна група представила українські національні строї, що дуже подобалося всім присутнім.

Після цього всі знову танцювали майже до ранку. Всі розійшлися додому веселі і дуже задоволені.

Д-р Михайло Рубінець

Проф. І. Гвозда взяв участь в семінарі професорів міжнародних студій

Рада міжнародних студій запросила проф. д-ра Івана Гвозду взяти участь в семінарі у Варшаві на тему „Після — комуністична Польща — проблеми і можливості майбутнього", який відбувся 18—24-го листопада 1990 року. З огляду на вагомість питання демократизації Польщі, як можливого моделю політично-економічних і суспільних перемін в Східній Европі, було запрошено 32 професорів, спеціялістів різних ділянок, які репрезентували різні академічні інституції, — включаючи Центр публічної політики і адміністрації Каліфорнійського стейтового університету в Лонг Біч, представника відділу політичних наук Північного мишигенського університету, Пенсильванійського університету, Амгерстського коледжу і інших.

Анджей Стельмаховський (зліва), маршалок польського сенату, у розмові з проф. І. Гвоздою.

Цей семінар випав надзвичайно цікаво і інформативно, бо перш за все, виступали на ньому з доповідями найкращі представники польського академічного і політичного світу. Заголовки доповідей може найкраще посвідчать про те, що найбільше хвилює польську провідну еліту та чим вона хотіла б поділитися із американськими колеґами. Зокрема вони намагалися поділитися з нами їхніми думками щодо підходів розв'язування накопичених та скомплікованих проблем сучасного польського суспільства. Для прикладу виступали зі своїми доповідями такі визначні польські науковці та особистості: проф. Александер Міллер, президент найстаршого університету Польщі, Школи економіки, плянування і статистики — „Розвиток економічних наук у Польщі"; Анджей Стельмаховський, маршалок сенату, „Парляментарна демократія в Польщі"; Анджей Вєльовєйський, заступник маршалка сенату, „Парляментарна демократія в Польщі"; Здзіслав Найдер, голова громадського комітету Лєха Валенси, „Народницькі рухи в Польщі"; Томас Симонс, амбасадор ЗСА у Польщі, „Присутність Америки у після-комуністичній Польщі"; Ришард Рапацький „Приватизація в Польщі"; Войцєх Рошковський, „Католицька Церква у Польщі"; Єжи Гольцер і Адам Кужиновський, „Демографічний і соціографічний стан польського суспільства".

Завданням учасників семінара було після кожної доповіді ставити питання, виступати з критикою тез, чи наукових заключень доповідачів, також виступати із своїми власними концепціями і розв'язками ставлених питань. Між іншим, коли поставлено обом прелеґентам, які обговорювали питання парляментарної демократії Польщі, в який спосіб польський парлямент достатньо інформується про потреби польських національних меншин, маршалок сенату пояснював, що ці потреби виповнюють представники поодиноких національних меншин, які компактно заселюють свої прадідні землі, а тому, що українці є розкинені по Польщі, їх репрезентує їх представник — д-р Володимир Мокрий. Чи такий стан залишиться на майбутнє — невідомо.

Доповідачі відповідали також на питання в справі стану українських церков у Польщі, в справі повернення українцям їх земель в часі приватизації державою загарбованих їх власностей, про те яке буде відношення Польщі до процесів визволення в Україні.

Д-р І. Гвозда мав небуденну нагоду не лише висловити свої думки на семінарах в справах польської сучасної проблематики, ставити питання та висловлюватися в справах питань української меншости в Польщі. обмінюватися з польськими чинниками думками щодо польсько-українських зв'язків, а зокрема підкреслити потребу наладнання кривд українській меншості у Польщі сталінсько-комуністичним режимом Польщі, як й скрайніми польськими націоналістами, усвідомлення собі потреби найтіснішої співпраці Польщі й України, зокрема у світлі факту, що Німеччина і Росія знову прямують до взаємної співпраці, а в короткому майбутньому до заключення їх повторних історичних договорів в справі поділу їхніх сфер впливів у Східній Европі.

Польща знаходиться в процесі трансформації із командного суспільства на суспільство вільного ринку, так в наукових ділянках, як і в політиці, економіці, в культурно-духових аспектах життя. За цими процесами міцно слідкують так Захід, як і Схід, бо надіються, що ця країна може створити певні моделі суспільних інституцій, які можна пристосувати до життя інших систем народів Східньої Европи.

Час перебування у Варшаві був важним ще й тим, що продовж того тижня відбувалася передвиборча кампанія для вибору президента Польщі. Вона була надзвичайно цікава, бо мала специфічні польські форми виборчого процесу, дуже динамічний зміст, включно з оригінальними особистостями, які кандидували на президента Польщі.

Крім формальної сторінки семінара, організатори його подбали щоб учасники мали нагоду запізнатися із Варшавою, з її державними інституціями (два виклади відбувалися в залях польського сенату), науковими і культурними центрами (Варшавський університет, замок „Вілянув"). Ми відвідали Варшавську оперу, були на концерті у музею Шопена в Зелязовій Волі. Ми відвідували місця колишнього варшавського ґетто та редакцію „Нашого Слова" та приміщення Об'єднання Українців Польщі. Зокрема було приємно зустрічатися із представниками Об'єднання Лемків Польщі, Ф. Ґочом та М. Донським, як також й із представником „Лемківщини" І. Красовським зі Львова, з якими обговорилося чимало питань, що відносяться до життя української лемківської спільноти у Польщі й в Україні. Було надзвичайно приємно стрічатися і передискутовувати питання загально-українського засягу із редактором Мирославом Вербовим, а рівнож з д-ром Юрієм Рейтою, головою Об'єднання Українців Польщі. Його відданість праці для добра громади, накреслені пляни діяльности на майбутнє та турбування долею українства в Україні так характеризують його особу, як й є запорукою ефективности діяльности ОУП під його рукою. Було також не меншою приємністю стрічатися із рештою його штабу, включно із секретарем ОУП М. Кертичаком, д-ром В. Мокрим, мґр Л. Стефанівською та іншими.

Н. Н.

ПРЕДСТАВНИК МІНІСТЕРСТВА закордонних справ Німеччини Ганс Шумахер заявив, що Німеччина вирішила викинути з країни 28 іракських дипломатів й інших працівників. Усім їм закинуто пов'язаність з екстремістами, які почали підготовляти в Европі терористичні акти не тільки проти Німеччини, але також проти інших країн. Крім того Бонн в дуже категоричний спосіб засудив бомбардування ракетами „Скад" ізраїльські території. Становище німецького уряду до цієї справи передав особисто прем'єр-міністрові Іцакові Шамірові міністер закордонних справ Ганс Дітріх Ґеншер. Він передав на руки Шаміра чек на 166 міл. дол., як першу рату допомоги Німеччини на покриття коштів відбудови Тель-Авіву.

АҐЕНТСТВО АССОШІЄЙТЕД Пресс повідомило, що іракські військові чинники наказали закрити кордон між Іраком і Йорданією і таким чином вони унеможливили тисячам іракських втікачів втекти з країни зруйнованої війною. Жодних інформацій в цій справі зі сторони Іраку не було, а іракські дипломати за кордоном уникають відповіді і коментарів в тій справі. Йорданець, який останній перейшов кордон, п'ять хвилин перед його замкненням розказав кореспондентам, що на іракській стороні він бачив 40 до 50 тягарових автомобілів з втікачами, яким не дозволили продовжувати втечі до Йорданії. Понад 5,000 втікачів знаходилось у дорозі до Йорданії, рятуючи себе і своїх родин життя. Спочатку іракці думали, що коаліція не відважиться атакувати Ірак, взявши до уваги „міць" армії Саддама Гуссейна, але вони були ще під враженням урядової пропаґанди, щойно після атаки вони переконалися в силі альянтів.

П'ЯТЬ ПРИЧИН ЧОМУ НАМ ПОТРІБНО ПІДТРИМУВАТИ ІВАНА ДЕМ'ЯНЮКА

1. „Мушу сказати, що я переконаний, що вирок суддів в Ізраїлі був несправедливий..."
   — Лорд Томас Деннінг
2. „Мені не відома ніяка інша судова справа в якій потоптано так багато процедур загально прийнятих міжнародними чинниками".
   Професор Віллєм Ваґенар, автор книжки „Розпізнаючи Івана: Наукова праця з легальної психології", Вид. Гарвардського Університету.
3. „Якщо Іван Дем'янюк, в невинності якого я повністю переконаний, буде повішений на шибениці Айхмана, то прийде день коли держава Ізраїль буде сидіти на лаві підсудного".
   — Патрик Бюкенан.
4. „На мою думку ця справа смердить... Прошу розглянути справу американського громадянина Івана Дем'янука і поведінку Відділу спеціяльних інвестиґацій (ОСІ) в нашій країні".
   — Конґресмен Джеймс Трафікант (демократ, Огайо), „Конґресовий рекорд" з 20-го червня 1989 р.
5. „Вірю, що історія не забуде справи Дем'янюка, так як не забула справи Дрейфуса".
   — Граф Ніколай Толстой

Після дванадцяти років наполегливих і невтомних зусиль ми осягнули багато. За свою подивогідну відвагу та витривалість Іван Дем'янюк — невинна жертва — заслужив на гідну оборону перед ізраїльським Верховним судом. Без Вашої негайної фінансової допомоги така оборона не буде можливою. Просимо допомогти нам успішно завершити останній етап цього страхіття-примари, яка триває вже понад дванадцять літ.

Просимо висилати пожертви на:

John Demjanjuk Defense Fund
P.O. Box 92819
Cleveland, Ohio 44192

Пресовий Фонд „Свободи"

На цьому місці друкуємо імена тих ВШ. Громадян, що надіслали свою пожертву на фонд „Свободи" і дитячого журналу „Веселка" та потверджуємо з подякою висоту одержаної суми.

ЛИСТА ч. 1.

Суспільна Служба Українців Канади	50.00
о. Василь Прийма, Люрд	48.05
Д. Войтович, Сомерсет	40.00
Д-р П. Пундій, Чикаґо	25.00
С. Ґебуза, Шелтон	20.00
Владика Петро — УАПЦ Урбана	20.00
І. Гринишин, Асторія	15.00
о. М. Гутнянь Майнерсвилл	15.00
М. Кулинич, Флашінґ	15.00
Й. Міцяк, Чикаґо	15.00
І. Сєрант, Ню Йорк	15.00
Д-р П. Джуль, Ґрос Пойнт Шорс	15.00
Б. Артимишин, Гантінґтон Веллей	10.00
Я. Базюк, Дітройт, Миш.	10.00
Г. Гаврилюк, Джерзі Сиґі	10.00
Б. Гнідь, Сомервил	10.00
М. Гошовський, Лонґ Айленд Сиґі	10.00
Л. Грегор, Сомерсет	10.00
Е. Гречило, Лонґ Айленд Сиґі	10.00
д-р А. Ґорчинський	10.00
М. Зубаль, Воррен	10.00
Д. Каранович, Ірвінґтон	10.00
О. Кобаса, Вілліямставн	10.00
С. Кравченюк, Джерзі Сиґі	10.00
І. Марич, Парма	10.00
А. Маркович, Кліфтон	10.00
В. Мельник, Стретфорд	10.00
В. Музика, Рослиндейл	10.00
В. Нанашко, Бетлегем	10.00
П. Панчишин, Бервик	10.00
І. Пришташ, Бетлегем	10.00
П. Прокопенко, Рочестер	10.00
В. Пушка, Лонґ Айленд Сиґі	10.00
Р. Рак, Кергонксон	10.00
І. Ринчак, Кергонксон	10.00
Б. Робак, Ірвінґтон	10.00
І. Саковук, Асторія	10.00
М. Салдан, Манмат Джанкшен	10.00
В. Форманюк, Стетен Айленд	10.00
М. Чорна, Брактфорт	10.00
Х. Шатинська, Чикаґо	10.00
С. Юрків, Воррен, Миш.	10.00
М. Белей, Ню Гейвен	5.00
К. Білон, Пітсбурґ	5.00
О. Блетев, Фейрфекс	5.00
Д. Бобеляк, Нюарк	5.00
Т. Бойчук, Еспаноля	5.00
М. Бучак, Скенектеді	5.00
М. Бучак, Скенектеді	5.00
І. Винник, Ню Йорк	5.00
П. Войновський, Кергонксон	5.00
А. Данилюк, Воррен	5.00
А. Деметро, Чикаґо	5.00
Ю. Демченко, Байон	5.00
Г. Дзіка, Вудгейвен	5.00
д-р С. Дорощак, Баффало	5.00
А. Дражньовський, Філядельфія	5.00
о. І. Жботанів, Ґошен	5.00
Ю. Заяць, Іст Гановер	5.00
В. Іванців, Рочестер	5.00
І. Кирилюк, Філядельфія	5.00
Е. Когут, Філядельфія	5.00
М. Кокорудз, Кергонксон	5.00
С. Магмет, Савт Орендж	5.00
І. Олійник, Бет	5.00
С. Островський, Кергонксон	5.00
Л. Павлюк, Озон Парк	5.00
С. Пилип, Спрінґфілд	5.00
М. Припхан, Іст Ратерфорд	5.00
М. Приходько, Філядельфія	5.00
В. Романцьо, Вудгейвен	5.00
Ю. Салісняк, Рашвіл	5.00
М. Сарахман, Філядельфія	5.00
М. Сирота, Моріставн	5.00
Л. Сохоцька, Річфілд	5.00
Я. Сточанин, Пел Лейк	5.00
В. Третяк, Вудгейвен	5.00
М. Троч, Парма	5.00
Й. Труш, Юніон	5.00
А. Узвяк, Ст. Авґустін	5.00
Б. Флюнт, Воррен	5.00
М. Хомин, Лігайтон	5.00
П. Чичила, Стемфорд	5.00
Д. Чір, Сиковкуз	5.00
Н. Чобич, Ла Сал	5.00
М. Юречко, Ловріс Стейшен	5.00
О. Ясінська, Торонто	5.00
Ю. Губчак, Чикаґо	4.00
Ґ. Губчак, Чикаґо	3.00
В. Самійленко, Свартмор	3.00
Т. Слевінський, Стретфорд	3.00
П. Вільшинський, Юніон	2.00
С. Де Франко, Ню Гейвен	2.00
Ю. Лонишин, Сомерсет	2.00
Р. Морозович, Етобіко	4.00
З. Мосійчук, Баффало	2.00
І. Ожоровський, Джерзі Сиґі	2.00
І. Онишкевич, Ірвінґтон	2.00
Е. Сенишин, Монтреаль	2.00
І. Тершаковець, Нюарк	2.00

ЗБОРИ ВІДДІЛІВ УНС

НЕДІЛЯ, 10-го ЛЮТОГО 1991 р.

Балтимор, Мд. Загальні збори 320-го Відд. Б-ва Пресвятої Тройці о год. 2-ій по пол. в УНДомі при 3101 O'Donnell St., Baltimore, Md. На порядку: звіти управи, К. Комісії, вибір нової управи на 1991 р. Якщо на означений час не явиться приписана статутом кількість членів, збори відбудуться на півгодини пізніше. — П. Феняк, гол., І. Радь, секр.

НЕДІЛЯ, 17-го ЛЮТОГО 1991 Р.

Омага, Небраска. Річні загальні збори Т-ва „Згода" — 354-го Відд., о год. 11:30 рано в залі УКЦеркви при 2301 Савт 16-та вул. На порядку: звіти управи та К. Комісії та вибір нової управи на 1991 р. Просимо усіх членів прибути. — Управа.

● РОЗШУКИ ●

ХЛІБКЕВИЧ АДАМ
пошукує
КРАВЦЯ ЯРОСЛАВА ТЕОДОРОВИЧА,
нар. 8-го листопада 1938 р. в місточку Калуші (вул. Хімінів 2/49), який працював в його будівельнім підприємстві. Кравець є і працює в ЗСА, біля Вашінґтону в будівельному хемічному підприємстві. Дуже важлива справа. Він сам, або хтось інший хай зголоситься на адресу: WASYL KUSZNIR
6526 Crescentville Rd.
Philadelphia, Pa. 19120 або
тел. (215) 224-2155

● ПРАЦЯ ●

● SERVICE ●

●FUNERAL DIRECTORS●

✝ ВІДІЙШЛИ ВІД НАС

ОЛЬГА ЛУЦИК, член УНС Відд. 345-го ім. Б. Хмельницького в Міннеаполіс, Мінн. померла 17-го листопада 1990 року на 85-му році життя. Нар. 1905 року в Україні. Членом УНС стала 1970 року. Залишила у смутку синів Юрія і Романа, невісток Лесю і Урсулю; внуків: Христину, Наталку, Галинку та Степана. Похорон відбувся на цвинтарі Воскресіння у Ст. Пол, Мінн.
Вічна Їй Пам'ять!
М. Каркоць, секр.

ГАВРИЇЛ ПОПТАНИЧ, член УНС Відд. 57-го ім. свв. Петра і Павла в Коговс, Н.Й., помер 7-го листопада 1990 року на 72-му році життя. Нар. 1918 року в Україні. Членом УНС став 1949 року. Залишив у смутку дружину Марію, двох синів Ярослава і Михайла, та дочку Любу. Похорон відбувся 10-го листопада 1990 року на цвинтарі свв. Петра і Павла у Вотерфорд, Н.Й.
Вічна Йому Пам'ять!
Михайло Савків, секр.

МИХАЙЛО ГОДИЧ, член УНС Відд. 48-го ім. Тараса Шевченка в Рідінґ, Па., помер 1-го грудня 1990 року на 70-му році життя. Нар. 1920 року в Сентралія, Па. Членом УНС став 1940 року. Залишив у смутку дружину Маріянну; дві дочки Сильвію і Петрусю та внука Михайла. Похорон відбувся на цвинтарі Ст. Аґнес у Вест Честер, Па.
Вічна Йому Пам'ять!
Стефан Івасечко, секр.

ІВАН КРІЛЬ, член УНС Відд. 130-го ім. св. Володимира в Ню Йорку, Н.Й. помер 9-го листопада 1990 року на 68-му році життя. Нар. 10-го квітня 1922 року в Україні. Членом УНС став 1955 року. Залишив у смутку сина Террі з родиною; дочок: Любу Замар і Дарку Мосуряк з родинами. Похорон відбувся 13-го листопада 1990 року на цвинтарі Святого Духа у Вашінґтонвілл, Н.Й.
Вічна Йому Пам'ять!
Юрій Юрків, секр.

ОЛЬГА ФИЛИПІВ, член УНС Відд. 102-го ім. свв. Петра і Павла в Клівленді, Огайо, померла 19-го листопада 1990 року на 58-му році життя. Нар. 4-го липня 1932 року в Україні. Членом УНС стала 1950 року. Залишила у смутку маму Марію, двох братів і дві сестри. Похорон відбувся на цвинтарі свв. Петра і Павла в Пармі, Огайо.
Вічна Їй Пам'ять!
Микола Бобечко, секр.

СТЕПАН ГРИЦИК, член УНС Відд. 161-го ім. св. Василія в Ембридж, Па. помер 2-го листопада 1990 року на 66-му році життя. Нар. 27-го грудня 1923 року в Ембридж, Па. Членом УНС став 1948 року. Залишив у смутку дружину і дочку. Похорон відбувся 5-го листопада 1990 року на Економі Семетері в Ембридж, Па.
Вічна Йому Пам'ять!
Василь Гладьо, секр.